

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Piacztor 452 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint négyszer u. m. v. sárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.

Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetésár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr. Hirdetésár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr. Hirdetésár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr. Hirdetésár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Figyelmeztetésül!

Jelen hó végével az évnegyedes előfizetés ideje lejárván, figyelmeztetjük tisztelt olvasó közönségünket, hogy előfizetéseiket kellő időben megtenni méltóztassanak, minthogy a terhelő bélyegadó miatt felesleges példányokat nem igen nyomathatunk.

Előfizetési díj:

Félévre 6 ft.

Évnegyedre 3 „

Egy óra 1 „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein János közép-utcai könyvkereskedésébe küldendők.

Kolozsvár, jun. 22-én 1862.

(D) Midőn a török Montenegróval s a hercegovinai zendüléssel foglalja el erejét, s poshadott hatalma még ez aránylag csekély ellenséggel sem volt képes gyorsan végezni: egyszerre újabb vihar tolt felje fölé, s a rég készülő Szerbiában kiűt a zendülés.

Vajjon ezen eseményekre hatással vannak e valamely hatalmas titkos kezek? Vajjon azon titkos szövetezés, melyet a francziák és oroszok uralkodói közt közelebből bízattak, nem valamely keletre nézve már felállított politikai programra játszatják az eseményeket?

Mint hogy a szerbek s törökök közt kiűtött verekezés alapokairól a telegrammok különböző híreket hoztak, ezen első vérontás horderejét még nem állhat hatalmunkban kellő szempontból bírálhatni.

Nagy különbség van a közt, ha a törökök vagy a szerbek kezdeményezték a vérontást? És a telegrammok és eddigi tudósítások után éppen ezen kérdés felől nem vagyunk tisztában.

Az első sürgöny azon hirt hozta, hogy a törökök és szerbek közt régóta forrongó viszály kitörésére a belgrádi török őrség tette a felhívást, némely összeesküdött török katonák meggyilkolván egy szerb gyermeket, melyből véres utczaharc keletkezett.

Ellenben a temesvári újságnak azt távirják, hogy a szerbek kezdték meg a viszályt; 16-án éjjel megrohanván s lemészárolván a török őrszemélyzetet, s lerombolván a kikötő körül állomást.

Ha a törökök említett vandálistusának volt következménye a véres nap, az ekkor csak a méltán felbőszült nép rögtönös dübéné volt kifolyása, s nem bir valamely előre kiszámított zendülés horderejével, melyet némileg igazolni látszik az is, hogy az első csatákat csak maga a polgárság vívta ki, s kergeté el a városból a törököt a nélkül, hogy a jól rendezett szerb katonaság részt vett volna a viadalban.

Ellenben ha mintegy conjuratio szerűleg éjjelen rohanják meg a vár őrséit, rombolják szét a kikötőt, honnan a szuzerain hatalom segédsegeit várhatnák, akkor arra lehet következtetni, hogy a szerbek leendő forradalma, mely így már előkezdétét vette, előre el volt készítve.

Törökországnak volt ereje Hercegovinával és Montenegróval végezni, de ha a szerb forradalom amazokhoz csatlakozik, akkor bizvást lehet azt tenni fel, hogy a keleti válság küszöbön áll, sőt kezd kitörni.

E nagy horderejű kérdés Európában, a mely felett az európai nagy hatalmak két roppant táborra oszlanak; Anglia, Poroszország, Ausztria, Törökország állanak egyfelől; Francia-, Olasz- és Oroszország s a békületlen keleti népek lázadása másfelől, s ez utóbbinak ereje annyival fenyegetőbb, mert magok a jóniai szigetek is, hol mint saját birtokában Anglia a keleti ügy körüli kérdésben lábát megvetetheti, a mint éppen közelebből a jóniaiakra az angol uralkodáshoz intézett kérelméből kitudnik, leakarják rázni Anglia protectorátusát s kívánnak Görögországgal összeolvadni, hol a forradalom tüze a minap eloltalt ugyan, de valószínű, hogy egy nagyobb szerű keleti conflatio alkalmával újra kitörend. És akár mennyire igyekeznek leplezni azon híreket, hogy a keleti mozgalmakkal az olasz kérdés érintkezik, mi az e részben hozott hírekben sok valószínűséget látunk. Nagyon is összeült a Garibaldi által szándékolt velencei expedítio híre, valamint a cselekvő olasz pártnak Tirol ellen

szándékolt támadása azon eseményekkel, melyek a keleti keresztény népeknél mind fenyegetőbb irányban kezdenek terjedni. Ha bár ugy a velencei, mint a tirol expedítio ez egyszer az olasz kormány által elnyomott; de emlékeztetünk, hogy Garibaldi nápolyi expedítioja ellen is előbb fellépett volt a turini kabinet, mégis a végén Victor Emanuel tette fejére a dicsőség s uralkodás azon koszorúját, melyet Nápolyban Garibaldi szabad csapatai arattak.

Az európai nagy dráma tán maholnap gyorsabb kifejlésnek indul, mint a hogy egyelőre gyanítani lehetett volna.

A szerb mozgalom által Ausztria csaknem közvetlenül van érintelve, mit fog tenni? azt mi nem tudhatjuk; de azt hisszük, hogy ezzel az osztrák diplomácia rég készen van, mert egy szerb kitörés nem véletlen, arra rég lehetett számítani azon erős katonai szerzekedésből, mely francia tisztek vezetése alatt régóta foly és halad elő Szerbiában, s azon erős hadikészülődésből, temérdek újdontott ágyúból s az összes harcászati szerb nép felfegyverkezéséből, melyet mindenki tudott, s annyival inkább az osztrák diplomácia.

Mondják, hogy az osztrák nagy követ azon ajánlatot vitte volna Konstantinápolyba, hogy Ausztria a szerb forradalom kitörésének gátlása végett kész volna csapatait beküldeni Bosniába; más hírek nem hiszik azt, hogy Ausztria az 1856-ki szerződést átlépje, mely csak is az európai nagyhatalmak közös intervencióját engedti meg a török területen.

Ausztriára nézve itt a legveszélyesebb dilemma állott, elé; ha interveniál, akkor Francia- és Oroszország támadhatják meg a kötés áthágásáért; ha nem interveniál és a szerb forradalom csatlakozik a hercegovinai s montenegróihoz, akkor meglehet, hogy hamarabb, mint emberi ész képzelhetné, az elpusztult mohamedanismus végoraja megkondul keleti Európában.

Ha pedig a török birodalom birtelen megsemmisül, hogy minő befolyással lehet ez Ausztria sorsára, az a hozzávetések sorába tartozik. Ausztriának mint german hatalomnak semmi örömdetést nem hozhat a roppant szláv hatalom összefolyása; már pedig össze fog az folyni, mihelyt a török gátló nemzetiség onnan kiszakad.

Az olasz kérdésnél sokkal veszélyesebb egész Európára nézve a keleti kérdés; az olasz kérdés a közép-tengertől az Adriáig terjed ki, s 25 milliónyi nép szűk területén be van végezve; de a keleti kérdés a Dunánál kezdődik, s a jeges tenger felé végződik, s lángja oly óriás lenne, mely a Pó és Rajna vidékeit is igen könnyen felgyújthatná, s egy általános conflatio régtelleg borzadalmát hozná egész Európára.

Talán éppen azért, mert ezen ügy oly irtozatos nagy lehet következményeiben, igyekezni fognak azt most első gyuladásaiban elfojtani. A keleti kérdés nincs még oda érve, hogy azt Európa általános megrázkodtatása nélkül el lehetne dönteni.

A földbirtok becse.

VIII.

(D) Azt mondják nekünk a mi jó német sógoraink: ti magyarok! nincs a földkerekségén büszkébb és ábrándosabb nemzet mint ti vagytok, ti még az Istent is a magyarok istenének nevezitek, s az „extra Hungarum non est vita” feltételénél fogva azt hiszitek, hogy a világ kétségbe esve sovárog mind arra, a mit a ti zsiros Kanahanotok terem, s ha mi a ti kedvetekért védvámrendszerünket eltöröljük, ha oly bolondok lennénk, mikép elhagynók titektek, hogy az angoltól, francziától harmincz forintért vegyék azt, a mit tőlünk ötvenért vesztek: egész Európa reátok rohanna, s még görögdiánytök haját is kivinnék szemétdombjaitokról az angolok hizékony sertéseik táplálására; holott higgyétek el, hogy bizony Európa a világért sem rajong utánatok úgy a mint képzelitek; borotok már egy párszor fiascot csinált a londoni piaczon, látják a műértők, hogy a természet megtette a magát, de részletekről a tudomány és izlés nem járult hozzája; jó gyümölcsöt szüretetek, de rossz pinczegazdaságot elrontja a levét; míg mi savanyu borainkat is addig festjük cognac-ozzuk, hogy leűjtjük versenytöket; búzatok szép, megnézzük örömet a londoni kiállításon; de restelitek a kiostálást, kifefélést; nincs takarítva s az arany gabonaszemek körül ott a konkoly; gyapjatos, selymetök jó minőségű, de gyön-

gén van kezelve s nincs tudományosan sorozva; és mégis zsörtölődtek reánk, hogy vasutaitok agriculturai irányának mindenütt útját álljuk, hogy védvám rendszereinkkel arra kényszerítünk, hogyha rossz gazdaságzatok eredményeit a bécsi piacnak kell elfogyasztani, hát tessék nektek is megvenni 25 százalékkal, sőt apró kereskedőit pcentjé is oda számítva, ötven százalékkal drágábban venni meg a mi gyártmányainkat, mint a mennyivel azokat a külföldi piacokon közvetlenül bevásárolhatnátok!

Igy leczkéznek minket a tisztas lajhántuli mercantilisták, és sok részben nincs okunk haragudni reájok. Nem haragszik a magyar az igazmondásért.

Mi magunk minden lépten, nyomon elismerjük, hogy agriculturánk primitív állapotban van. Egész irodalmunk éppen nem csinált soha titkot belőle; de hisz ennek oka éppen az, hogy közlekedésünk hiányzik, hogy a világpiacra nincs megnyitva terményeink előtt. Mihelyt megjelenik ott a nemzet s látja, hogy mi nyomja productiójának kelendőségét, mindjárt elkezd kenteftélni mindenét, s oly piaczi czikkeket fog előállítani, hogy a szem gyönyörködik rajta.

De addig míg nincs piac, miért rontsa magát?

Nálunk a föld a gabona vetésre 4—5 szemet ad; csak Ausztriában is kiadja a tizenötöt, tehát akkora földterületen, hol az osztrák gazda kap százötven véka búzát, mi kapunk negyven, sokszor annyit sem. Ő még ezen felül közel és olcsón szállítja piacra gabonáját, hol drágán adhatja el; mi drágán szállítjuk, s oly olcsón adjuk, hogy sokszor a szállítás árát is alig hordozza.

Mi ebből a tanuság?

Az, hogy az a rossz gazdaság is nekünk annyi terményt ad, hogy nincs hol eladjuk, szinte rajtuk vész, elannyira, hogy a nagyobb birtokos, ha lelke rávinné, kérve kérhetné a szűk esztendő, hogy egy kis profitra számíthasson; úgy hogy nálunk szinte betelik, hogy mikor az isten veri az országot, akkor áldja azokat, kik nagyobb portiókat birnak belőle, a mi pedig nem rendes, s nem is igen emberséges állapot. Mi lenne gabonakészletünk, ha a földből öt szem helyett tizenötöt csikarnánk ki? Nyakunkon maradna éveken át, mert a mi piacainkon még mostani gabonánknak sincs kellő kelendősége; arra pedig minden mesterkedéssel törekedtek, hogy vasutunk ne legyen, s Erdélyt ma-holnap az uzsorások kezébe juttassátok.

Mihelyt piac lesz, mindjárt kifejlik a gazdaság, mert a jóllét, a vagyonosodás erős ösztönzője a szorgalomnak, s a kereskedés sebesen fejti a szakműveltséget.

A mint kelet megnyílnék előttünk, hamar észre vennők, hogy könnyebben, olcsóbban s gyorsabban szállíthatnók mi a máléliszet Konstantinápolyba, mint a nápolyiak; hamar észre vennők, hogy az angol búzát s franczia bort minő gazdasági eszközök, s minő kezelési eljárás és vegytani ingredienciák teszik kívánatossá és kelendővé; megtanulnók a kicserélés által, hogy minő juhajok gyapjai kelendőbbek, melyeknek lehet gyapjuk mellett husokat is jobban felhasználni; megtanulnánk mindent, a mit más nemzetek megtanultak, mert a mi koponyánk sincs igen nagyon benőve; és végre, midőn szemünkkel látnók, hogy csakugyan „extra Hungarum” is „est vita” mint a kilencz szilvafás nemes ember, ki tollu szipkáján át egyedül szívja hosszuszárból a pipafüstöt, s a község népénél annyival nagyobb urnak képzeli magát legalább is a mennyivel pipaszára hosszabb; de a sors öt fényes körbe vezet, hol a ruházatan odavitt sok tollpohely a nagy tisztaság miatt szurni kezdi szemét; s nagysága érzetéből s büszkeségéből kezd aláhagyni, kezdi porozgatni mentéjét, kenteftélni dalmányát, simítani czopfját: úgy bizony mi is nemzetileg azonnal sokat elhagynánk büszkeségünk, és indolentiánk; s ha vannak ábrándaink, a melyek különben a nemesb lelkek tulajdonai, úgy azokat is a világpiacokon illő határokig kiszellőztetnők, s lennénk gyakorlati emberek; szóval hasonlók mindenkihez, a kik élni akarnak is tudnak is.

Nincs virágzó gazdaságzatunk, mert nincs piacunk

mondjuk mi, nincs piacotok, mert nincs arra való gazdaságotok mondjátok ti; s e vitatkozás alatt állunk helyt évtizedekig, de még ha csak helyt állhatnánk, és ha nem sülyedne a föld alattunk napról napra mélyebben!

Midőn egy nemzet odafejlett, hogy közvéleménye közlekedési csatornákat és piacokat keres, akkor bizonyosan a mint a piacok megnyitnak, megfog felelni az ily nemzet saját feladatának. Ne segítse senki; de ne álljon senki útjába, hogy ő segítsen magán; és bizonyosan a magyarban csakugyan megmarad végig annyi büszkeség, hogy nem kér más-tól segédelmet, segíteni fog magán.

Jól tudjuk, hogy azonnal a mint industrialis életünk lendületére kellő kilátások megnyitnak, tetterünk egész mértékét igénybe kell venni; és nehéz szomorú századok elmulasztásait kell kipótolnunk; de nemzetünk ép természetén ép lélek, erős izmaiban tetterképesség van; s meg tud ott a hol kell saját nevének felelni.

Fontolóra kell tehát venni azoknak, kik a magyart oly kegyetlenül bírálják, hogy ha elmulasztásaink vannak, azok ama mostoha körülmények kifolyásai, melyek közé nem saját politikai és ezzel kapcsolatos industrialis érdekeink sodortak minket. A nemzet annyit érdemel, a mennyi tért a világ nemzetei közt elfoglalhat; ámde ha versenyre kell szállani, ne legyen e verseny olyan, mely elébe az el-lentörékvések áthághatlan akadályokat gördítsenek.

Hogy mekkora a magyar nemzet haladási képessége, azt már jól be lehet látni, dacára azon nyomasztó politikai körülményeknek, melyek a nemzet anyagi előhaladását is folyvást nyűgözik. Magyarország két évtized alatt oly óriás mérvben haladt, hogy életrealitásának csatlakozó jeleit adta már, és oly folytonos fejlődésben s előhaladásban van, mikép visszaesése miatt már nem igen lehet aggódni. Mivelődésének árja nő, s át fog törni az minden gátokon.

A vasut és a gőzhajó új korszakot nyitott a Királyhágón tuli nagy területen. Mi innen csak ör-vendeni tudunk nemzettestünk főbb tagjainak meg-mozdulásán, mert annak érdekében áll, hogy ezen zsihbadt tagját is tevékenységre mozgítsa; de hogy mennyire nagy befolyása van valamely terület sor-sára csak az államgazdaságtól a b c-jének a közleke-dés gyorsításának, eléggé mutatja éppen azon nagy különbség, mely a Királyhágón tuli s inneni rész haladása és maradása közt észlelhető.

Nyissátok ki a sorompokat a szabad versenyre. Hagyjátok saját tetterejével szabadon küzdeni a nem-zetet; és csak akkor vádoljátok majd ha az európai népek közt nem lenne képes helyét emberül megál-lani; s nem lenne képes szellemi és anyagi emelke-dése által potencirozni trónjának s koronája fényé-nek világi tekintélyét s nagy hatalmi befolyását.

Valamint nem lehet kívánni, hogy egy ballet tánczosnő ugrásaival versenyezzen ama fogoly, kinek hatvan fontos golyó huzza több felé lábait: úgy nem lehet követelni, hogy egyszerre szökjék ki Zeusz fejéből Diana, hogy egy nemzet egyszerre a nemzetgazdaságtól azon színvonalán álljon, mint azon szerencsésebb nemzetek, kiknek az egyéredkü kormányszázadok óta készíté előre a haladás útait, s hol a nemzet szakértő fia állván a kormá-nyon, folytonos munkálkodással vezesse czélszerű utra a törvényhozást, s utána a nemzetet.

Bukarest, jun. 13. 1862.

Románia életkérdése a legnagyobb kérdés, a jobbágy-ügy végre szünyegre került az országgyűlésen. Ünnepe szombatián tartotta a legelső beszédet ez ügyben Kogelnicsán, moldovai szabadelvű követ, s a mostani szabadelvűek zászló-tartója. A mondott beszéd még nem jelent meg a lapokban egészen, azonban általánosán a legnagyobb elismeréssel szol-nak mind a lapok, mind a gyűlésen jelen voltak felőle s némely szabadelvű lap azzal kecsegteti magát, hogy e be-széd a conservatívok táborából sokakat át fog vinni a má-sik táborba. Kogelnicsán és pártja önként értetik, hogy fel-akarnák szabadítani a jobbágyokat, kit-kit azon birtokban hagyván meg, melyet eddig birtok, (vagy jobban mondvá kinek-kinek öt pogont adva államkártyát mellett). Az ünnepe harmadnapján tartott ülés azzal telt el, hogy a conservatív párt jelesb egyénei Kalargi Moruzzi, D. Gyika Sturza és Arsaki rendre czáfolgatták Kogelnicsán classikus beszédjét, mely czáfolatokból kitétnék az is, hogy a cons. párt bátorozottan ellene van a felszabadításnak az államkártyát mellett, hanem szabadtetszésre bizza a jobbágyoknak, hogy urok-kal alkudozzanak s maguk magukat megválthassák. A mos-tani országgyűlés úgy van összealkotva, hogy a cons. párt nézete fog keresztül menni, s Kogelnicsánéknak nem ma-rad egyéb hátra, mint a jövőbe vetni reményüket.

Sturza Gy. azt válaszalja Kogelnicsánnak, hogy oly vitát kezdett meg, mely az egyenlőség magvait hintendi el a hazafiak között, Gyika D. szerint K. nem képviselő, hanem ügyvéd pártjának. Moruzzi szerint K. absolutismust és rendzavarást idéz elő. Arsaki tudományosan igyekszik

öt megczáfolni. De legnevezetesebb az, a mit Katarziu mond K. beszédéről; szerinte e beszédnek galambfeje és kigyó teste van, oly állat, mely könnyezve nyeli el raga-dományát. A centrum szerint valóságos corruptio volna a parasztnak tulajdon birtokot adni.

Ez röviden e fontos ügy feletti vita eredménye. Mint hallom, ma ismét Kogelnicsán beszélt, s védte pártja né-zetét az ellenfél támadásai ellen. Azonban ismételtelen azon szomorú valóságot kell kimondanom, hogy Romania jobbá-gyai ez országgyűléstől semmi könnyebbülést sem várhatnak, pedig e gyűlésben még csak egyetlen egy barbár magyar sínes, s ezt nekünk nem árt följegyeznünk, talán még hasz-nát vehetjük.

Közelebb azon jobbágyok nejei, kik a január 24-iki kravalban résztvéve, ma is a Vakaresti klastromban letar-tóztatva vannak, testiletileg folyamodtak az országgyűlés-bez férjiek szabadonbocsátásáért, s Kogelnicsánban hű pár-tolóra is találtak. A miniszterelnök azt felelte, hogy a per nem sokára be lesz végezve, s azért haladt az ügy bevégezése oly soká, mert közel 800 embert kellett kihallgatni. Pün-kösöd harmadnapján a bukaresti puskaművesek is kivoltak parancsolva Vakarestbe, hogy az általok készített és a pa-rasztok által a birtokosoktól elrablott löfegyvereket kiváló-gassák.

A mi Bukarestnek most e szörnyű hőségben némi élénkséget ad, az a selyemgubó vásárlás. Valóban gyönyörű látvány egy piacszon oly sok gubót szebbnél szebbeket ösz-szehalmozva látni. Okája 2 1/4 font, ma 70—75 le volt s a francziák és olaszok ugyan csak vásárolnak. Az idén még többet természetek, mint a múlt évben. Egy marosújvári bazánkfia, ki a krimi hadjáratban is az angol táborban nagyban tiszkeredett, a gubóval nagyszerű tornót csinált. Csak jól mondja a példabeszéd, hogy meg él az ügyes ember a jég hátán is.

r. l.

Kolozsvár, június 23-án 1862.

Engedje meg tisztelt szerkesztő ur, hogy tegnap a ref. főtanodában tartott zene- és énekvizsgálat referációját ez egyszer én tehessem meg.

De mielőtt ehhez fognék, nem tartom érdektelennek rö-viden megemlítni, hogy mikor, s kik voltak eszközölő e méltánylat érdemlő társulat — értem alatta a zenetársula-tot — létrehozásának. A sok éven át pangott zenekar ujo-lag felállítását, ha jól emlékszem 1858-ban pendíték meg oskolánk akkori növénydelei gróf Mikó Ádám, Varga László, s még egy pár lelkes ifjú. A szép terv nem maradt csak gondolatba, csakhamar screegéstől tödült az ifjúság a mű-vészet zászlója alá. Mint minden kezdet, ugy ez is eleinte a legnagyobb akadályokkal volt kénytelen küzdeni; most nem volt tapintatos karmester, majd nem volt hangszer, nem volt pénz mivel azt vásárolják, míg végre ezelőtt két évvel S z u k G y ö r g y karnagy Pestről lejöve, kezébe vette a zene kormánygyeplőjét. A Szuk urj föllepése vé-get vete minden további akadályoknak, mert gyors tanítás modora következében válogatott zenedarabokkal mutatá be a fiatal társulatot a közönségnek; minek következménye lett, hogy a fiatalágában gyönyörködő közönség pénzbeli áldozattal járult a célhoz, s így csak hamar volt pénz, volt hangszer, volt minden! Nem nagyitok, ha azt mondom, hogy megdicsérhetni minden társulati tagot, megköszönhetni min-den pénzbeli segédletet; de a karnagy ur ernyedetlen szor-galmát, bámulandó kitartását eléggé méltányolni nem lehet. Sokat, mindent neki köszönhetni!

Most már lássuk a tegnapi ünnepélyt.

A műsorozat három szakaszra volt osztva: elsőben a solok folytak le.

Ámbár a dícséretet mindnyájan kiérdemlik, de különö-sen kiemelendők a zenészek közül Marosi Samu, ki klari-netten szépen eladott „Tronbadour“-ból egy ariával; Pap János ugyanazon hangszeren „Lucia“-ból egy ariával; Kósa László a néhez, de szép flügelhorn solojával sok tapsot, éljont nyertek. Az énekesek közül megemlítendők Borbát Pál és Szakács Károly, az első egy népdalt, az utóbbi a „Czigányok“-ból cavatinát tetszés közt énekelt.

E kis hangverseny után következett az összes zene-es énekkar működése az udvaron, mivel a helyszínek nem engedte a teremben maradását. A dícséretes előadott kard-lokat s zenedarabokat követé az ünnepély legkedvesebb része: az olvasó és önképző társaság munkásságáról való jelentés, melyben Gyulai Pál tarár ur a legnagyobb elime-réssel tudatá a nagy közönséggel, hogy az oskolában ez idény alatt kevés öszlörzésre, mennyi s mily dícséretes ha-ladást tanúsított az ifjúság az önképződés terén. Előadta, hogy jelenleg két lap foglalja össze a munkás ifjak elme-gyakorlatait, egyik „Ibolyák“ czimvel Varga László; má-sik „Haladjunk“ czimvel Borbát Pál szerkesztése alatt. Megdicsérte a munkásbaktat névszerint. Ezután az olvasó-társaság által kiűzött két pályázatról tudósított. Egyik a „protestáns egyház története“, melyre két mű volt beadva; a kiűzött „erdélyi történelmi adatok“ bárom kötetét Folbert Ernő és Sáni Lajos nyerték. Ki volt még tűzve egy költői beszélyre Petőfi 4 kötet költeménye.

Erre is két munka ment be, de egyik sem felelén meg a pályabírák ítélete szerint a kellékeknek, elhatározták két-két kötetet adni annak, kinek a nevezett két iskolai lapba a legjelesebb versei jelentek meg. Így az „Ibolyák“ részéről Sáni Lajos, a „Haladjunk“ részéről Réthi Lajos nyerték Petőfi költeményeit. Ezután írásban, rajzban, ének-ben, zenében haladást tanúsítottakat jutalmazták meg, ez utolsóban Marosi Samut, Pap Jánost, Kósa Lászlót, Sáni Lajost, Valler Józsefet, Csoma Pétert, Lukácsfi Ödönt, Bethlen Zsigmondot és Gyulai Árpádot.

Az ünnepélyt néhány zene- és ének-darab rekeszté be.

A nagyszámu közönség teljes meglepéddel távozott, minek a tagok szorgalmán kívül mindenestre a főök Szuk karnagy és Zajzon énekvezető fáradhatlan buzgalma. Az előbbi fáradságát egy magát megnevezni nem akaró patro-nus husz forinttal méltánylá. Gyöngyösy János.

Udvarhelyszék, június 17-én 1862.

Az erdélyi udvari korlátnokságtól kibocsátott utasítás szerinti bizottmány megalakítására székünkben is az elő-munkálatok már be vannak fejezve.

A közégi képviselők megválasztására a választók köz-ségeknit megválasztattak, a bizottságok a képviselők meg-választására járásonkint kinevezettek, és a választás is a közégi képviselők megválasztására az egész törvényhatóság területén e hó 21 kére ki van tűzve.

A nagyobb birtokosok is összeirattak nemcsak, hanem az igazolás határideje e hó 10 én lejárvá, a választó bi-zottmány is Mihály Domokos, Ugron Lázár, Török Ferenc, Szabó Márton, Czakó József és tollvivő Jakab Lajos urak személyeiben az ideiglenes főkirálybírói helyettes ur által kinevezetett, azonban a választás ideje az ezen osztálybeli képviselők megválasztására még nincsen kitűzve.

Ugyan az ideiglenes főkirálybírói helyettes ur által a bizottmányban részvételre négy legnagyobb földbirtokos már felszólítottat, de mintán nyilatkozatuk még mindez ideig be nem érkezett, neveiket ez uttal közzé tenni czélszerűnek nem tartom.

Törvényhatóságunkban az érintett utasítás szerint a képviselők összes száma csak is 42-ből fog állani. . .

Mint értesültem, az erdélyi kerület ideiglenes kormány-zója gróf Crenneville Lajos altábornagy ur ő nagy milga e hó 19 én estvére fog az anyavárosba megérkezni.

Még nem hallgatottam el azon szomorú csapást, mely e hó 12-én és 15-én törvényhatóságunk több falvainak ba-tárait a délelti órákban érte; ugyanis az irt napokon Fiat-falva, Keresztur, Farczád, Sükő, Szent-Lélek, Farkaslaka, Szent-Tamás, Ülke, Kadicsfalva és Fenyéd batárait a jég-vihar kisebb nagyobb mértékben, a páfalvit pedig teljesen összezúzta, némely helyeken tyuktojásnyi nagyságu jé-ek hullottak, s nevezetesen a páfalvi batáron, hol más nap korán reggel utaztam át, diónyi nagyságu jegeket magam is még több helyeken láttam az ut mellé a jég után követ-kezett zápor által halomba összehordva.

Ugyan 15 én székünk egész területén és Udvarhely városában oly nagy szélvész dühögött, miszerint az több helyen egész épület fedeleket is döntött a földre, általában pedig, s különösen a városban a templomok s ezeknek tor-nyai, ugy a köz és magán épületek fedelei igen sokat szen-vedtek.

Végezetül jelenthetem, hogy a folyó évi adó két első negyedéért a katonai executio is falvainkban megjelent. . .

r. s.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Mint utólagosan értesültünk, a közelebből külső-monostortezában kiűtött tűz alkalmával, negyedkapitány Sincki szintén elismerésre méltólag hatott a vész elhárítá-sára, bajlott kora dacára személyesen vonván a feccsen-dőt több polgárokkal, a kik a késedelemzés kikerülése vé-gett nem várták azt, hogy még lovakat hozzanak, s befog-ják, mivel idő telt volna. Egy ács pedig, kinek nevérol még nem értesülhetünk, életveszéllyel járó bátorsággal vágott le egy fedélzetet, mi által a pusztító elem netaláni tovább-harapozását meggátolta.

— A brassói lövész-egylet alapszabályai felsőbb helyen megerősítést nyertek, s így az igen hasznos egylet közelebből megállapítottnak lesz tekinthető. Igen czélszerű lenne azon fáradozni, hogy hasonló egylet nálunk is alakít-tassék.

— Schuselka „Reform“ czimű lapjában a „sajtó és a büntetőtörvény“ czim alatt egy cikket közöl, melyben a minden alkotmányos államban okvetlenül szükséges ellenzék-nek a jelen viszonyok közti nehéz állását fejtegeti, holott minden tárgyalás, mely a b. t. 65. §-e szerint foly, e cikik nyulékony voltánál fogva iránypörre látszik lenni; kimutatja, hogy a közsensdhaborítás miatti eltiltéseket elve ellentét-ben van az alkotmányosság lényegével, hogy a politikai pártok küzdelért jelenleg a törvényeszek képezik, hol a most uralkodó irány szerint a kormánypárt győzelme min-den valószínűség szerint már előre is biztosítva van, pedig e pártnak nem kellene elefelejteti e közmondást: „ma ne-kem, holnap neked.“ Hogy oly törvények, melyek az urak-lodó iránynak egyeduralmaságot biztosítanak, majdnem lehetet-lenné teszik az ellenzékét, melyet pedig Schmerling ismeretes nyilatkozata szerint, ha nem léteznek is, minden áron teremteni kellene. Ennélfogva ajánlja a törvényhozók-kal, hogy mihamarabb fogjanak hozzá, az absolutismus fény-korában keletkezett büntetőtörvény ledöntéséhez, mert sza-badelvű törvény nemhogy lerontaná az államot, sőt a nehe-zeségek könnyebben ki lesznek egyenlíthetők, ha minden vélemény, minden párt szabadon és nyíltan fog nyilat-kozhatni.

— A „Národni Listy“ sajtópörre jun. 18-dikán vég-ződött be a prágai országos törvénysszek előtt. E hó 14-én tevő az államügyész végindítványát, mely szerint dr. Gre-gér, a „N. L.“ szerkesztője két évi súlyos börtönrre, 3000 frtyoi biztosíték és tudori rangja elvesztésére ítéltessék és a szerkesztés folytatására képtelennek nyilvánítottassék. Hétfőn dr. Klaudy, bir. tanácsos, a vádlott védője tartá végbeszé-dét, melyben főnyult arra fektet, hogy a büntetőtörvény idézett §-ai csupán absolutistius viszonyokra alkalmazhatók, hol minden hivatalnok, ugyszólván minden szolga a kor-mány egy részének látszik. Alkotmányról pedig nem lehet szó, ha a hivatalnokokat, sőt magukat a minisztereket meg-ról nem szabad. Taglalja továbbá, mit lehet alkotmányos államban bűnek nevezni, áttér a februári pátensre, és kér-di: hogyan keletkezett tulajdonképp e pátens? Schmerling miniszter maga valja magát szerzőjének. Alkotmányos el-vek szerint, az államminiszternek is el kell ismernie, hogy csak van némi különbség a februári pátens és az oktoberi diploma között. E diploma szerint nem lehet új törvényt hozni, csak a nemzetek közreműködése mellett. De össze-vetítve eddig a népeket s tanácskoztak-e velük. Ez, fájda-lom, nem történt, azért is azt kell mondanai, hogy a kik a császárnak a februári pátent tanácsolták, törvény ellen tanácsoltak. A vádlott cikkek iránt bővebben nyilatkozván, végre azt mondja, hogy a februári pátens a nemzetek tör-

téneti jogait sértette meg; Schmerling miniszter ur, ki soha ily viszonyok közt nem élt, talán nem is tudja, mily becses tulajdonit nemzeti történelmi öntudatának. Téves nézet, hogy a februári pátenst alkotmány; maga Schmerling ur valami választási rendfélének nevezte stb. Klauy ur beszédét a számos hallgatóság viharos tetszésnyilatkozatokkal fogadta. Utána a vádlott, dr. Greger csak néhány szóval toldá meg védője beszédjét, melyekben iránypörnek nevezi pörét, minő jelenleg az egész ellenzékes sajtót üldözi. Az ellenzék pedig mindig csak a miniszter politikai nézetei ellen irányult. Vádlott különben a közvélemény, nem pedig a kormány irányában érzi magát felelősnek. A közvélemény pedig egyet ért vele s a cseh nemzet értelmisége azon iránynak bódol, melynek ő.

A szerkesztő elítélését távsürgönyünk már jelentette. Ehhez hozzá kell még tennünk, hogy a marhapiacra összegyűlt nagy néptömeg az elítélt szerkesztőt „szlává”-val üdvözölte.

— Győr megye tisztii széke feliratot batározott a helytartótanácsba, hogy a cs. k. pénzügyigazgatóság a megye többszöri felszólalása ellenére is folyvást német leveleket intéz a megyéhez, okul adva, hogy a pénzügyhivatalnok többsége nem magyar. A felirat megjegyzi, hogy a megyének pedig nem többsége, hanem egész egésze magyar. Itt azonban a valódi argumentum a törvény, mely szerint a hivatalos nyelv a magyar.

— Nyilatkozat a „Magyarország” szerkesztőségétől: „Pompéry János „Ország” című saját lapra nyervén engedélyt, viszonyát a „Magyarország” kiadó tulajdonosa Wodianer Fülöp úrral megszüntette. A szerződés köztünk e hó végével jár le, minek következtében a „Magyarország” szerkesztését július 1-én Szathmari Károly ur veszi át. Ugyanez nap kellett volna megindulni az „Ország”-nak is; Pompéry János közbejött fogsága miatt azonban az új lap megindítása oct. 1-ére halasztott. Pompéryval együtt e hó végén a „Magyarország” eddigi szerkesztőségi személyzete is visszalép, s e lap eddigi rendes munkatársai, mind a belsők, ugymint Berecz Károly, Csengeri Antal, dr. Falk Miksa, dr. Ferencz (a szláv szemleirő), Greguss Ágost, Keleti Károly, Maszák Hugó, Székely József, mind a külsők, mint A. bécsi levelezőnk, Batizfalvi István, Csemegi Károly, Joannovics György, az erdélyi ügyek buzgó képviselői S—f és S—s, Tóth Lőrincz stb. működésüket az oct. 1-jén meginduló „Ország”-ban fogják folytatni. Azonkívül mindazon jelesünk, kiknek czikkeivel közönségünk a „Magyarország” hasábjain találkozott, valamint rendes levelezőink is megérték közremunkálásukat az „Ország”-nak.

Pesten, jun. 18-án, 1862.”

A „Magyarország” szerkesztősége.

— A magyar akadémia palotájának mintázata Pesten már megsejlelt. E minta szerint az épület csak két emeletes leendő 65 lábnyi magasságban a balustrád (karfával ellátott) lapos födél; a középső épület, mely 4 ölnyre rug ki a főhomlokzatból, 95 láb magasságban 3 emeletes leendő. A klasszikusba átmenő renaissance stíl a tömegekben épen úgy, mint a részletkidolgozásban, egy öszhangzó s izlettetjes körvonalat tüntet föl. — A főhomlokzatok már nagyban előre haladtak, s a talpépítés, mely a közelvöl part miatt 0 felett 4 láb magas, szintén megkezdődött már. Ha az épülethez a szükséges díszítványokat méltólag akarjuk elkészíteni, akkor úgy — mond a „S—ny” tudósítój — az építési költség bizonyosan megközelíti az egy milliót.

— A „Szegedi híradó” szerint Dorozsmán az a sajnos eset történt, hogy egy ottani nő három cs. k. altisztel szóvitába keveredett, ezek egyike által, némelyek szerint a kardmarkolatával, mások szerint egy darab fával annyira megsebesített, hogy néhány perczmulva meghalt. A tett részesei, egy őrmester és két kaplár, a szegedi váracsbán le vannak tartóztatva.

— A „Reform”-ban e következő czikket olvassuk: „A magyar kérdéssről végtelenül sokat irnak, a közvetítési indítványok nemokára oly számok leendnek, mint a pénzügyi tervek. De a kibékítő, felszabadító, a valósággal megmentő varázsfórmát még senki se találta fel, legkevésbé azon publicista, a ki egy lipcei lapban állítólag magyar kormányokmányokat közölt. Annnyiban javultnak látszik a szomorú viszony, hogy legalább mindkét részről nyilvánul az ohajtás a kibékülésre. Nevezetesen magyar részről, oly lapok által, melyek a magyar udvari kancelláriával összeköttetésben állnak, igen figyelemreméltó indítványok tettek, és nagyon sajnálandó, hogy azokra a miniszterium organumai nem jóakaró előzékenységgel, hanem sértő diadallal feleltek, még pedig mindig azon durva hangnnyomattal, hogy Ausztria meg változhatatlanul kimondá már utolsó szavát. Mi mindamellett azt bátorkodunk remélni, hogy a császár mint Magyarország királya még fentartá magának az utolsó szót.”

— Szepesmegyének Kamjonka nevű helységében tűz ütött ki, a nagy szélről éleszve 400 házat tett hamuvá. Leírhatlan a nyomor és inség, mely a koldusbotra jutott szerencsétlen családok közt uralkodik. Hozzájárul még azon szomorú körülmény, hogy a nagyszámú elégettek közül egyetlen egy sem volt biztosítva. Szomorú és hatályos intés mindazokra, kik a biztosítás közhasznú jótékonyágát igénybe venni elmulasztják.

— Egy csélfogásról irnak a lapok, — mely az idei Derby-versenyen történt. — Sueving ur, a „Coracatos” nevű ló tulajdonosa, a főversenyt megelőző több futtatásnál úgy intézkedett, hogy „Coracatos” mindig hátra maradjon. A főverseny kezdetén 40-et tettek 1-re, lova ellen fogadtakból. „Coracatos” a főversenyen első volt a csúsznál, s nemcsak a 70,000 frtyai pályadíj nyerte el, hanem a fogadási összegekben 500,000 frtyot jövedelmezett urának. Sueving ur annyira magánkívül volt örömeben, hogy Parsaus lovászának, ki a győztes lovat ült 2000 frt évi jövedelmet biztosított élte fogyáig. Ehhez hozzáteszik: Sueving ur egyébiránt eddig ismeretlen egyéniség volt a gyepen, s két év előtt még pálinkát árult Londonban. Már akármely volt Sueving ur, a mindegy, de hogy most valóságos ur, azt az 570,000 frt is mutatja.

— Az észéki kereskedelmi kamara, mint köztudomás, Bécsbe követtséget küldött a Bácska és az adriai

tenger között Vuková, Eszék és Zágrábon át építendő vasut ügyében. E küldötség Mazuranics udv. kancellárnak emlékiratot nyújtott át és valamint a kancellár, ugy Zsigrovis kancellár-helyettes, gr. Wickenburg, gr. Degenfeld miniszterektől igen szívélyesen fogadtatt. Azon biztosítást is nyerte, hogy az előmunkálatokra legközelebb megadatik az engedély. A vasut-vonal költségei már fedezve vannak, s most csak azon kérdés forog fenn, hogy a kormány mily kamat-biztosítékok vagy segélyt szándékozik e vállalatnak nyújtani. A küldötség arról is tett jelentést, hogy az udvari kancellár biztosítá, miszerint az Eszék és Vuková közötti országot már az idén fog kiépíteni.

— A marhavész Pestmegyében ujból kiüthött.

— Debraux párisi publicista császár ő Felségénél legkegyelmesebb kihallgatáson lévén, átnyújtá a „Solution de la crise hongroise” (a magyar válság megoldása) című rőpirat egy példányát.

— Lapunk 91-ik száma „Különfélék” rovata alatt „egy kis curiosum gyanánt irhatjuk” czikkcskére, az igazságnak kíváncsn szolgálni, azon észrevételt teszi az illető bíró, hogy Lengyel Gábor letartóztatása kormányzészki rendeletnél fogva történt, erre nézve a feladó neve kitudakolását szükségesnek tartotta, s nem is tudakolta. E szerint értesítők összezavarta ez esetet egy más esettel, mert a kire nézve a bíró a rendőrszolgálat kikérdezn akarta, s már a hogy fájdalom! lehetett, ki is kérdezte, egy más két loppott tehenéll letartóztatott egyén, kinek a nála levő tehenekről, az illetők nem csekély figyelemtelenségéből vásárcsédulája volt, s ki azzal magát, a marák igaz bírtokosának állítá, s ki miután a letartóztatása után más pap megjelent igaz tulajdonosok a bünténynek ki által? és miként? történt elkövetéséről semmi felvilágosítást adni nem tudtak, szépen kikikamlak az igazság kezéből, bár a szóbanforgó rendőrszolgának, ha szintén betanított nyomvesztésre czélzó valomása után indított nyomozás rendjén sikerült öt büntőrszolgálat bevallására, s büntésai megnevezésére vinni. Így állván ezen ügy senki előtt sem tetszhetik különösnek, ha a fenirt körülmények között a letartóztató, de nem tettenkapó rendőrszolgálat a vizsgáló bíró az kívánja, hogy beszélje el igazán és körülményesen miként és ki által jutott e büntény tudomására, hogy így a nyomot követve a szemtanu kitudására, s illetőleg a büntény bebizonyítására lehessen jutni.

POLITIKAI HIREK.

Franciaország. A mexikoi francia hadsereg vesztesége azon kedvező helyzetbe juttatta a kormányt, hogy a tárvényhozó testület az ügyet most már hazafias szempontból tekintti. A közteptengeri hajóraj egyrésze segédesapatokat szállítand Veracruzba; most 5000, octoberben pedig 10,000 embert. Egy mérnök tisztet is küldenek oda, ki szükség esetében erődítési munkálatokat tessen.

A szent sir ügye, felhivatalos lapok szerint komoly jelentet kezd öltetni. A porta kijelentette, hogy a templomot saját költségén akarja helyreállítani, s e végre már el is küldött oda egy építész. Francia- és Oroszország meg azt sem akarják megengedni, hogy a török kormány részt vegyen az építésben; még kevésbé fognak tehát beleegyezni, hogy egyedül tessen az építést. E két hatalom egyetértése most már annyival nagyobb jelentőséggel bír, mert valószínű, hogy a belgrádi események közös fellépésre indítandják a hatalmakat keleten.

Olaszország. Róma, jun. 12. A japani vértannak szentek közé sorozásának ünnepejére a Ferenczrendiek 70,000, a jezsuiták 30,000 frankkal járultak. Az előleges költségvetés 600,000 frankra volt téve. A gyertyák csupán 75,000 frankba kerültek. Reggel 5 $\frac{1}{2}$ órakor megnyiták a sz. Péter egyház aiját, és a nép tödült be. Hat órakor kezdődött a processio, mely 9 óráig tartott: legalább tízezer pap ment a pápa előtt, gyertyával kezében. A franciscianusok lobogója, melyen a vértann kinjai és apotheosisa volt festve, 30 láb hosszú és 25 láb széles volt. Két szerzetes vitte s az egysenlyt 6 sinor tartotta fenn. Midőn a pápa a templomból ért, megzendült a „Tu es Petrus!” és a tulajdonképeni szertartás kezdetét vette.

A Lavalettenek adott utasítások arra mutatnak, hogy a tuileriák kabinetje ismét visszatért azon politikára, melyet Cavour idejében követett. Azt tanácsolják a pápának, hogy a rómaiakat engedmények által békítse ki, s ezáltal oly helyzetbe hozza magát, hogy idegen segélyre szüksege ne legyen. Mert ha Rómában forradalom ütne ki, igen kényes dolog volna Franciaországra nézve elnyomni azt, miután bekövetkezését már rég megjövendülte, és kétségtelen, hogy azt a hajthatatlan ellenállás rendszeré idétze elő. Franciaország csak a külmegtámadás ellen fogja még a pápát védelmezni. A helyzet tehát ez: Montebello tábornok nem fogja megengedni, hogy Sz. Péter örökségéből reactionarius csapatok a nápolyi tartományokba betörjenek; épp oly kevéssé fogja tűrni mazzinista csapatok betörését Rómába. Ha azonban a római nemzeti bizottmány, egy szép reggel az általános népszavazatot kijelenti, és a római csapatok gyengék lesznek e mozgalom elnyomására, akkor a francia katonaság fegyverét lábhoz bocsátja. Hol tanácsunkra nem ügyeltél, ott nem is tesszünk semmit a megmentésre.

Turin, jun. 14. A püspökök felirata itt nagy felindulást okozott, s az olasz nemzet nem fog adós maradni a felelettel. A san marco és besignanói püspök a nemzeti ünnepek alkalmából egy körlevelet bocsátott a megyéjebeli papsághoz, mely azt mutatja, hogy legalább némelyek az olasz püspökök közül éppen nem akarják ügyüket a népétől kitávoztatni. „A vallásos tanak, így szól többek közt a körirat, a polgárral egybeköve, ujból tanubizonyoságot tesz, hogy a bazaseret nem némult el az olasz papok keblében, s meg fogja hazudolni azon rágalmazókat, kik minket azzal vádoltak, hogy a reactio szolgái vagyunk. Senki sem lehet jó keresztény, ha nem egyszeremind jó polgár is, ki hazáját s annak alkotmányát szereti... Iten és az anyaszentegyház után a haza következik stb.” Ha a

magasabb egyházi rend közt ily érzület terjed el, a római kérdés hamar meg lesz oldva. Az alsóbb papságnak a pápa világi hatalma ellen intézett felirata már közel 9000 aláírt számot. Ez ellensúlyozni fogja a püspökök adressét.

A francziák megkezdették a kivonulást Rómából. E hó 14-én vonult ki a 2 vadászszázalaj, melyet két gyalog ezred és egy mérnök század követett.

Turin, jun. 18. A kamara a királyhoz intézendő feliratot szavazott meg a püspökök adressére vonatkozólag. A feliratnak egy szakasza így hangzik: Szemben a püspökök beszédével és nyilatkozatával minden habozásnak meg kell szünie, s Európa meg kell, hogy szabadulni engedje Olaszországot egy oly hatalomtól, mely a világbékét zavarja.

Szerbia. A belgrádi eseményekre már régebben történt előkészületek. E hó 12-én írták az „Agramer Ztg.”-nak, hogy Szerbia fegyverkezik, és semmi kétség, a hivatalos czáfolatok dacára is nemokára csatába keveredik a szuzrain hatalommal. A milizia, európai rendszer szerint fegyverezve folyvást gyakoroltatik. Az utóbbi évek alatt a hercegség öntőlésben annyi ágyú készült, hogy Szerbia azokkal most már eléggé el van látva, s a szerbek minden akadályok dacára is bőven elutadtak magukat látni löszerekkel. Málhalovakat résztint a kormány vesz, részint a gazdagabb bírtokosok készséggel ajándékoznak.

Belgrád vára két részből, az alsó és a felső várból áll. A két erősség közötti tér erős bástyákkal van kitöltve, melynek ágyúi a város fölött uralkodnak. Az egész várat erős falak és háromszor sáncok veszik körül, s bár meglehetősen elhanyagolt állapotban van, azért mégis erős védelmi pont.

Egy zimonyi levél következőleg adja elő a legközelebb Belgrádban történt szomorú események okait: „A nyugtalanságok már 15-én elkezdődtek, a midőn ugyanis hire futott, hogy a szerbek egy törbökt meggyilkoltak, mire aztán ez utóbbiak a szerb rendőr tolmácsot s néhány esendőt agyonlőttek. A csendőrség tüstént riadót vert, s a mig a törbökség védelmi előkészületeket tett, a nép tömegestől rohant az utcákra s egy tiszt nyíltan szólítá fel a nép közt azokat, kik felfegyverkezve nem voltak, hogy menjenek a lakanyákba, hol fegyvert kapnak. Erre aztán csatározás kezdődött, a lövések azonban mind a levegőbe mentek. A rémület azonban oly nagy volt, hogy az idegenek az illető konsulokhoz menekültek. Két kapu a törbökök által, miután több halottat vesztek, feladott, és reggel a konsulok közbenjárásával a várba kieszközöltetett, hogy a törbökök a városbeli örszolgálat kérdésének elintézéséig a várba visszavonulnak, mi reggel meg is történt. Midőn azonban a török katonaság visszavonult, a szerbek adott ígérteük dacára a törbök lakosságot kezdték gyilkolni és rabolni, mire aztán a törbökök mind a várba vonultak. Másnap délig aszerbeknek 16 halottjuk, a törbököknek 2 halottjuk 13 sebesültjük volt a katonaság részéről és 9 halott, 8 sebesült a török polgárok között.

A „Scharffs Corr.” értesült, hogy a belgrádi várkományzó Asir basa, Filipovich tábornokot megkereste, hogy a belgrádi helyőrség szaporítása tekintetéből néhány század cs. k. katonát küldjön neki. Természetes, hogy e feliszlótlásnak elég nem tétetett. Továbbá ugyanaz említett forrásból értesültünk, hogy a bombázás megszüntetése kiválólag Filippovich tábornok közbenjárásának köszönhető, bár a francia consul is és igen erőlyesen tiltakozott az ellen, csakhogy akkor, midőn már vége volt. Azt is beszélük, hogy a törbökök egy, a vár ellen intézett rohamot győzelmesen vertek vissza.

A „Wanderer” következő táviratot közöl: Belgrád jun. 17. A város bombázatása, mely ma reggel kilenc órakor megkezdett és tetemes károkat okozott, délután egy órakor megszünt: a szünet este 6 óráig tartott, mikor a várost újra löni kezdték. A vár ellen támadás készült. E távirat, mely Belgrádból délután 5 órakor indult el, tudai akarja, hogy egy órával később a bombázatás újra kezdődött. Lehet, hogy a fegyverszünet 6 óráig határozottat volt, s a távirat elindulása után meghoszabbított. Így mondja legalább azon sürgöny, melyet 18-ról kaptunk Zimonyból. Az is lehet egyébkint, hogy a zimonyi sürgöny tévedésen alapul, és a bombázás, mint az itteni bűrén is hire járt, 17-én 6 órakor csakugyan folytatott.

A „Temesvárer Ztg.”-nak irják: az osztrák konsul közbenjárása folytán, a bombázatás 6 órára felfüggesztetett, hogy az osztrák alattvalók békével elhagyhassák Belgrádot. Ezek minden ingóságokkal el is távoztak Zimonyba. A konsulok minden befolyásukat felhasználták, hogy a basát az ellenségeskedések megszüntetésére s a szerbeket nyugodt magaviseletre bírassák, s ennek köszönhető, hogy a város ma nem lövetik, és ismét nyugalom van. A herceg még nem érkezett vissza. A bombázás által okozott kár jelentékeny.

Az „O. D. P.” a belgrádi helyőrségről:

„A vár helyőrsége öt tábor nizamából, — egy tábor mintegy 650 ember — 100 utász és 300 tüzérből áll. A városban lakó törbökök, a basa feliszlótlása folytán kötelezve vannak a várbán katonai, s különösen tüzéri szolgálattal teljesíteni, s ők képezik az ugynevezett dopidzsiszát. Számuk mintdg 12 — 1500 lehet. A várbán 350 használható ágyú van, s azok között 60 nehéz kálíberű. Ezenkívül 8 hat fontos ágyú szolgál a kitörésekre, s ezek a szükséges előfogattal is el vannak látva. A vár két részre oszlik: alsó és felső várra. A felső vár nehezen vehető be, de ha az alsó elesik, akkor az is csak néhány napig tarthatja magát. Az alsó vár a vízi oldalról nehezen, de a most egészen üres törbök város felől, hol a bázák és a falak között, alig 50 lépésnyi terület van, könnyebben bevehető. Másik gyenge pont a Száva felől, az ugynevezett Száva-kapu; ez oldalról foglalták el Karageorgievits alatt a szerbek a várat. A felszabadítás a törbökök részéről nehéz, mivel a törbök segély-sereg, a legjobb esetben is csak 14 nap alatt érkezhetik meg.

Ujabbak. Bukurest, jun. 20. Barvo Catargiu miniszterelnököt a kamaraulásból kijövele alkalmával két pisztolylövéssel orozva meggyilkolták. A tettes nincs felfedezve.

— Belgrád, jun. 20. Tegnap a konstantinápolyból jövő postát kísérő két tatárt ménespásztorok meggyilkoltak. A vidéki nép utóbbi napokban rabolt. Rögtön itélő bíróság hirdettetett ki.

— Kassel, jun. 21. A Wiegand-miniszterium létrejövele veszélyezve van. Dehn-Rothfelsen államkormányzó egy új miniszterium alakításához készül az 1860-i alkotmány párhiveiből.

— London, jun. 20. A felsőház tegnapi ülésében Russel lord ezt mondá: Az angol kormányt vádolták, hogy Franciaországot a mexikói egyezmény telje-

sedésbevitelénél cserbenhagyta. Azt beszélték, hogy az angolok és spanyolok visszavonultak a francziákra hagyták a nehézségek legyőzését. Ez félreértés. A Franciaország által elhatározott újabb csapatküldés teljességgel nincs Anglia magatartása által indokolva. Az eredeti egyezmény szerint Spanyolországnak 3000, Franciaországnak 2500, Angliának a tengeri erőt s ezenkívül 700 tengerészt kellett Mexikoba küldeni. Az utóbbiak azután visszahívtak, mivel összeütközés közvetlen veszélye nem fenyegetett. Ujabb csapatküldés soha sem volt szándékolva; azért Anglia nem szegte meg kötelezettségét. E nyilatkozat megnyugtatta Malmesburg lordot, mivel a kérdés Angliában aggodalmat, Franciaországban pedig rozshangulatot keltett Anglia iránt. Russel azt is igazolá, hogy az angol követ nem ment Uj-Yorkba.

— Ugyanazon ülésben megjegyzé továbbá Russel:

Mexiko egy szerződvényt írt alá, mely által az Angolország részéről követelésnek elégtételt. Anglia azonban e szerződvényt nem szentesíthet, mivel az Észak-amerikának és Mexikónak egy más szerződésére vonatkozott, melynél fogva Mexiko az egyesült államoknak, biztosítékul, egy kieszközölt kölcsönért egy területrészt engedett által, a mi pedig nehézségeket okozhat vala.

Távíratí tudósítás a bécsi börzéről

Junius 23-kán: Nemzeti kölcsön 82.60. 5 % Metalliques 70.10. Bank-részvény 832.—. Hítel-részvény 217.40. Váltó Londonra 128.—. Ezüst 126.50. Arany 6.12.

Junius 20-kán: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 72.—. Erdélyi 70.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

HIRDETÉSEK.

(623)

Kiadó zongora.

Tudakozódhatni Rajkánál felső szénutca 62-dik szám.

(624)

Eladó sertések

Radnothon 150 darab három rendbeli kövér sertés öszvesen vagy részletenként eladó.

(452) 2/6 1862.

(9-9)

Valódi MOLL SEIDLICZ PORÁ,

mely a párisi műkiállítás arany-érmert nyert.

Középponti raktára a „Golyához” címzett gyógyszer-tár Bécsben, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetés. Miután tapasztaltam, hogy az ugynevezett Seidlicz-por használati utmutatásokkal árratának, melyek szóról szóra az enyim szerint utánozva, a közönség csalódására, még saját névaláírásomat is viselik, s ily módon azok külsőjeiről itélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők lévén, bátor vagyok azért ezen hamisítások ellenébe óvásul mindenkit azon megjegyzéssel figyelmeztetni, miszerint az ilyen mű szerekek megkülönböztetése végett, minden általam készített skatulya Seidlicz-por saját óvó bélyegemmel van ellátva, s minden egyes por-adagot magába foglaló fehér papíron ezen esmeretű-jegy „Moll Seidlicz-pora” (Moll's Seidlicz-Pulver) víznyomáson látható.

Ara egy bepecsételt eredeti skatulyának 1 ft 25 kr. o. é.

Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben hebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddigelő ismert házi gyógyszerek közt bizonyára a legelső helyre méltatandók. A császari nagy birodalom minden részéből hozzánk beküldött több ezernyi halálat részletes biz nyitványul szolgál, hogy azok rögzött dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, továbbá görcsök, vesebetegség, idegbaj, szivdobogás, ideges főfájás, vértorlás, közhvény-szerű tagfájdalom, s végül hysteria, hypochondria, tartós hanyasi inger stb. eseteiben a legjobb eredménnyel használtattak, s a legártalmasabb győgyeredményt viktak ki Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógymódot hasztalan használták. ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre és állandóan visszanyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók kereskedők, kézművesek, mű észek, mezei gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvék, a kiknél azelőtt a leghíresebb gyógyforrások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlicz-Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Valódi minőségben kapható csupán csak

Kolozsvártt: RITTER Tr. özv. gyógyszer. Továbbá Beszterczen: Szongot György. Sz.-Agóthán: Knall K. gyógyszerész. Déván: Büchler A. Brassóban: Jekelius F. Nagy-Szebenben: Müller gyógyszerész M.-Vásárhelyt: Bucher M. Burdacs J. N.-Bányán: Haracsek. Nagy-Károlyban: Schöberl. N.-Váradon: Jánky Antal. Segesvártt: Misselbacher. Szilágy-Somlyón: Orawetz A. Vajda-Hunyadon: Marschal. Zilahon: Harmath S. F.

A fennebbi czégeknél létezik még ezeken kívül a

Norvegiai hegyekről való valódi DORSCH-MÁJHÁLSIROLAJ raktára is.

Ara egy nagyobb üvegek 1 ft. 80 kr. egy kisebbnek 1 ft. o. é.

Az üvegek el vannak látva védmarkokkal és kimerítő használati utasítással. Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czinkupakkal elzárt üvegekben küldetik et. — Ezen legtisztább és leghatályosabb májhalzsír faj a dorsch-halnak leggondosabb egybegyűjtése és kiválasztása által van megnyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezelés alá nem vonott, hanem a bepecsételt üvegekben levő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyújtott. — E valódi Dorsch-májhalzsírolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesbb gyógyszer a mell- és tüdőbajokban, scrophulus és rachitis, köhvény és csúsz, idült bőrküütes, szemgyuladás, ideg- és több más bajokban legsikeresebben alkalmaztatik.

MOLL A. gyógyszerész Bécsben, „zum Storch“, Tuchlauben.

(593)

(3-3)

Gogány-várolyai idősb Száva Sándor mint felesége néhai Henter Amália, Sepszentiványi néhai Henter Farkas, és Alsó-Csernátóni néhai Domokos Anna leányától született fiának Száva Sándornak természetes gyámnoka, s Henter Farkasnak mint ipja véghagyományának megnevezett végrehajtója, és ennek özvegyének Kászoni Krisztina urasszonyának egyezmény mellett megállított özvegyi illetőségének kézbe szolgáltatója, mindenkinek tudtára kívánja adni, miszerint miután a forradalmi akadályok miatt sem a véghagyomány

teljesedésbe nem vétethetett, sem az özvegynek özvegyi illetősége 300 váltó forintokban 1848-tól kezdve meg nem adódott, sem az utódok közt megkezdett osztályos per be nem végződött, az özvegynek lekötött moesi és alsó-szováti részjószág pedig az irt Henter Farkas veje Ajtai Györgynek felhatalmazott veje Baranyai Imre által erőhatalommal elfoglaltatván, és sem az özvegy illetőségét, sem az alapítványi tüke kamatait sem az elfoglaló Baranyai Imre, sem Ajtai György nem fizetvén, az alapítványi nem fizetett kamatokért a királyi fiscus az irt javakat elfoglalta, s jelenleg noha Ajtai György maga és veje jelenlétben s megegyezésével az özvegyi illetőség évenkénti kiszolgáltatása végett kelt kötlevelet aláírta, azt megszévén az alólírtat mint a moesi r. katholica egyház véghagyomány teljesedésbe vétele végett, mint az özvegy illetősége hátralékaiért perel, ámbár nem én, hanem Ajtai György és veje szegte meg a kötlevelet, mely okból, mindenkinek tudtára adni kívánja, hogy a fenn megírtak Henter Farkasnak és Domokos Anna utódaikra maradtott jovaikban Baranyai Imrével, Ajtai Rózália férjével, mint irt nője és ennek testvéri felhatalmazottjával semmi vásárba, vagy egyezkedésre ne lépjen.

G.-várolyai idősb Száva Sándor, ifjabb Száva Sándor természetes gyámnoka, és néhai Henter Farkas véghagyományosa.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön kapható:

Törvénytudományi műszótár

Közrebocsátja a m. tud. társ. II-ik kiadás. Ára 2 ft.

II-ik Rákóczi Ferencz.

Irta József Miklós. II-ik új olcsó kiadás. 8 kötet. 4 forint o. ért.

Mit várhatunk az olasz-francia beavatkozástól?

Ára 1 forint.

Les misérables

par Victor Hugo. Edition autorisée par l'auteur. Deux vol. prix 6 fl. 30 kr

Muses et fées.

Histoire des femmes mythologiques. Dessins par G. Staal, texte par Méry et Le C^e Foelix. Pompás diszkötésben 13 ft 65 kr.

Voyage

aux grands laes de l'afrique orientale, par le capitaine Burton.

Ouvrage traduit de l'anglais avec l'autorisation de l'auteur par Mme H. Loreau, et illustré de 37 vignettes. Prix: 14 fl.

Aux femmes.

De la beauté physique et morale par Jh. Duffeyte-Delhan (Du Gers).

Kötve 6 ft 30 kr.

Les cent et un rois et reines de Le tireur infallible guide du

France. Collection de beaux portraits lithographiés en pied, avec un texte explicatif et deux cartes géographiques formant un abrégé de l'histoire de France illustré. Angolvászon kötésbe aranyozva 16 ft.

Conseils aux acheteurs de chevaux, exposé des maladies et des vices de conformation auxquels les chevaux sont sujets avec de nombreuses observations destinées a les faire reconnaître avant l'achat. Suivi d'un traité de l'âge du cheval et d'un vocabulaire de termes d'hippiatrique.

Par John Stewart. Orné de gravures sur chine et de planches explicatives coloriées. Ára 3 ft 50 kr.

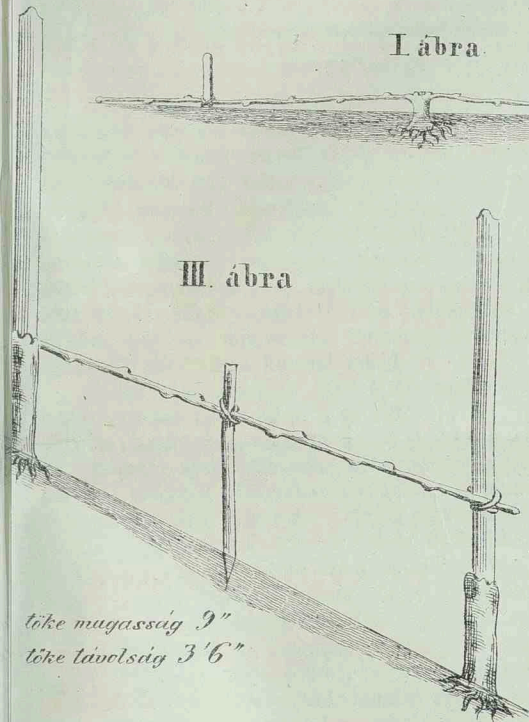
Chevaux de selle de chasse de course et d'attelage. Manuel complet de l'éleveur et du propriétaire de chevaux, par H. Robinson, auteur de conseils aux chasseurs, le chien de chasse et de plusieurs autres ouvrages de sport. Ouvrage orné de planches gravées. Ára 3 ft 50 kr.

Melléklet a „K. Közlöny” 96 számához.

I. ábra.

III. ábra

tőke magasság 9"
tőke távolság 3'6"

II.

ábra

